

Pretiuulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 88.

— Sibiu, Sambata 1/13 Novembre. —

1880.

Recensiune asupra cartiei: Convorbiri economice de Joana Ghica.

Editiunea III. Doue volume. Bucuresci 1879.

Avemu sub ochii nostriu unu studiu national-economicu, publicatu in timpulu din urma de repetite-ori. Pre cātu scimu noi, acea carte este cunoscuta mai multu numai in Romani'a, si multu mai puțin in alte provincii locuite de romani, pe unde economi'a politica si nationala abia acuma incepe a fi tractata că sciintia.

Citindu noi acestu studiu, ne veni in minte si cartea comitelui Stefanu Széchenyi titulata: Hitel = Creditu. Pana pe la 1830 publiculu din Ungari'a nu cunoscea nici dupa nume sciinti'a economiei politice si nationale. Abderitii din acea epoca avura si ei o idea fericita, că decretara, că scrierea lui Széchenyi se se ardia pe piati'a capitalei. Urmarea fu, că chiaru si studentii cāti ne aflămu pe la facultati, ne faceamu luntre si punte, pentru că se gustamu din acelu fructu opritu.

Urmarindu ideile de care e inspiratu auctorulu romanu, la inceputu ni se pare că avemu a face cu unu studiu fragmentariu, rhapsodicu. Cu cātu inse petrundemu mai departe intrensulu, cu atātu lectorulu pricepe mai bine, că acelea idei se tñu strinsu un'a de alt'a, că si verigele unui lantiu tare, că inse auctorulu a sciutu se'si ascundia cu péna maiéstra sistem'a sa, in asia numitulu metodu socraticu. In locu de a vorbi quasi ex cathedra, că unu professoru cu diplome de doctoratu dela patru facultati, desvoltandu principie abstracte, pentru că se'lu intieléga numai colegii sei, economistulu nostru care se afla la inaltimea acestei sciintie moderne, că-ci cunósce teoriile si sisthemele totoror economistiloru mai renumiti, mai vechi si mai noi, descinde successive intre tôte clasele din care este compusa societatea, statulu, natiunea; éra pentru-că se fia intielesu de toti, personifica ideile cá unu dramaturgu, precum se va vedea indata in mai multe exemple, pe care'mi voiu permite ale cita. Cunoscintiele sale practice si exacte, despre tôte păturele sau straturele societatiei, surprindu intru tóta poterea cuventulu.

Limb'a si stilulu se acomodédia preste totu la gradulu de cultur'a persóneloru si classeloru de ómeni; pentru omulu sciintieloru, daca cumva are a face si cu de acestia, conversatiunea sa este sau de salonu, sau parlamentaria; cu mitocanulu scie se vorbésca cá in suburbiele capitalei si cá in piatia; cu saténulu satenesce, cu parintele Pachomie popesce.

Din punctu-de vedere alu sentimenteloru nationali, ori unde are ocaziune a vorbi despre nationalitatea romanésca, ni se pare că citimu caletori'a fericitulu Golescu, parintele fratiloru Golesci, contimpurani ai betraniloru de astadi.

Cá barbatu de statu, departe de a fi pessimistu, dn. Ghica este numai severu, cá si unu bunu medicu, chiamatu la unu patientu dotatu dela natura cu organismu fôrte sanetosu si viguros, carui inse 'ia casiunatu cá se se arunce in tôte escessele possibili, spre a si-lu ruiná cu totul. Fridericu II disese despre o monarchia vecina cu Prussi'a: „Se vede că acelu statu ascunde in sine o putere minunata de viétia, că-ci gubernantii sei au facutu totul spre a'lu ruina, dara n'au fostu in stare se'si ajunga scopulu. Asia ni se pare noue, că cugetase si economistulu Romaniei despre trecutul patriei sale, anume pana pe la a. 1863, apoi si pe la 1872. Lectiunile ce dà auctorulu barbatiloru de statu ai Romaniei sémána fôrte multu cu scrierile renumitulu pseudonimu Junius din Angli'a, pe care candu ilu citesci, iti vene in minte cunoscut'a sententia latina: Quod verbum non sanat, sanatur ferrum, quod non sanat ferrum, sanatur ignis. Adeca: mai antaiu monstrare fratiésca, apoi infuntare, in fine sarcasmulu ardiatoriu.

Dara se incepemu a frundiari, fia si numai intr'unu volumu alu cartiei, daca nu se va potea si mai departe.

Mai antaiu precauventarea. Scopulu ce si-a propusu auctorulu se ajunga cu studiulu seu, este precisu, respicatu. Acea prefatiune inse coprinde si o critica bine motivata asupra publicistiloru moderni din patria. Fiindu-că precauventarea este multu aforistica, ne incercaseramu se scótemu câteva sententie din trens'a; veduramu inse curendu, că amu avea se o decopiemu intréga. In locu de a reproduce totu ce dice auctorulu despre „bogati'a imaginatiunei lor“, despre „lupt'a de patimi si ambitiuni“, „de invective si calumnii“, despre critice, nu cá se indrepte, ci cá „se derime, cá se omóre“, despre „laude, nu cá se incuragiedie, ci cá se lingusiesca“, despre perderea respectului cátra morala si ratiune, idei eronate, sentimente próste, limba nemesurata“ etc, vomu citá numai urmatoriulu passagiu:

„Departe de acestea lupte, urmasii nostrii candu voru ceti câte s'au scrisu intru acesti timpí, voru vedea cu machnire saraci'a de ideisi avuti'a de patimi, care ne sfásiu intr'unu timpu atātu de criticu, intr'unu timpu, candu trebuia, cá tóta inteligenti'a se aduca contingentulu seu la o lucrare atātu de mare, atātu de anevoiósca, cá renascerea unei natiuni.“

Si mai departe:

„Se nu'si faca nimeni ilusiu: acésta ópera este mai grea, mai anevoiósca, decâtu oper'a distrugerei. Aci ratiunea si sciinti'a isi au rolulu lor; fara densele este dissolutiune si chaosu. Candu se edifica o societate, cuventulu (o logos) trebuie se fia dela inceputu. . . . Mai incolo:

„A insira cuvente frumóse si sunatórie, nu este a rationa, nu este a respandi idei, nu este a lumina; a injura si a calumnia, nu este decâtu a vená monopolulu virtutiei si alu patriotismulu.“

Acestea lectiuni suna mai virtosu la adress'a pressei periodice romanesci.

Dara se trecemu dela precauventare „in medias res.“

Partea I din vol. I scrisa la 1863 are de thema Munc'a (Laborem), sau daca voiti, capitalulu ce'lu possede omulu in braçiale si in capulu seu, daca nu'lu lasa nefolositu. Thema escelenta, totuodata imperativa, despre care niciodata nu se va potea vorbi si scrie de ajunsu, dicundu-ni-se neincetatu si necurmatu: Siese dile se lucredi! Tocma pentru aceea inse o spune si auctorulu din capulu locului, că elu nu este Mazeriche imperatu, care bagá câte o armata intréga cu generali cu totu intr'o cója de nuca si o nutriá cu me'lu. Despre munca, despre labóre ar merita se se scria si la noi diece volume, dice auctorulu, éra dumnealui se ocupa cu ea pe vreo 60 de pagine, cere inse cá lectorii se o considere numai de o precauventare.

In capit. I auctorulu dà definitiunea cuventulu natiune, inse asia, precum nu pôte se placa la nici-unu fantastu si la nici-unu perde-vara, precum nici parintiloru farmecati de dorinti'a de a'si vedé pe fiii lor totu numai in functiuni publice.

In capit. II urmédia conversatiunea si disputele fôrte instructive a le auctorulu cu domnulu Dromant, secretariu de ambassada si vechiu amicu alu seu, din cum plecara dela Marsili'a pe marea mediterana inainte. Aspre lectiuni dà dn. Dromant romaniloru; dara nici auctorulu nu'i remane datoriu nimicu cu privire la egoismulu poteriloru mari si la obstinat'a resistentia a unora din ele contra unirei principateloru (pag. 32—37). De aci in cap. 3 vine corespondenti'a cu junele Dumitru, fiulu unui arendariu bogatu din districtulu Romanati. Tenerulu studiase optu ani la Parisu cu succésu fôrte bunu si se intorsese cu diploma de doctoru in litere (in filosofia) dela Sorbon'a. Tata-seu s'a necajitu focu pe elu, că de ce nu a

studiatu drepturile, cá se se póta face acum indata celu puțin procuroru si apoi se inaintedie cātu mai curendu macaru pana la ministeriu, sau la curtea de cassatiune. Indesiertu dicea fiu-seu, că elu doresce se ia o mosiia, se'si castige pana in sudórea fruntiei sale. Mama-sa inca plangea tóta dio'a, éra betranulu de necasu cadiu la asternutu; mai apoi se bolnavi si tenerulu de suparare. Dupa-ce mai prinsera la poteri, tata-seu luá pe teneru éra si la examenu, că de ce nu s'a facutu doctoru in drepturi. „Ce mai procopséla, ai alesu pana ai culesu, te-ai facutu filosofu! La ce folosesce me rogu, literatur'a?“ ii dice betranulu; éra candu fiu-seu ii cere, cá cu banii ce 'ia lasatu unchiu-seu Costache, se ia o mosiia in arenda, tata-seu se involbura din nou si'i dice:

„Se nu te mai audiu vorbindu de munc'a pamentului. Audi, se muncesci diece ani cá unu cane, cá se castigi ceea ce ai fi potutu se iai intr'unu anu, siedindu pe jetiu de catifea, lucrandu o óra sau doue pe di cu condeiulu? Apoi se nu ridia si curcile de noi? Se nu'mi mai vorbesci de arendasiia. Vêrulu Todorache are se fia éra puternicu preste o luna doue; atunci se apucamu o prefectura. Se iai Teleormanulu, cá'i mai mare si mai bogatu, sau Jasii, cá e mai consideratu; a fostu scaunu domnescu.“

La pag. 55—6 se vede publicata o porunca adressata cátra unu primariu. Ea caracterisédia fôrte bine pe functionarii subalterni, cari administrau tíer'a pe la 1863. Dupa acésta urmédia éra si o epistola lunga a junelui Dumitru dr. in litere, despre mai multe dispute ce are cu tata-seu si mai virtosu cu archon slugeru Anghelutia, asupra muncei. Acesta nicidecum nu pôte se pricepa, pentru ce se muncésca si ómenii cari au invetiatu carte multa, sau daca voru se muncésca, de ce se mai invetie si atáta carte. (Va urmá.)

Transilvani'a.

— Sibiu, 12 Nov. (Sciri locali si provinciali.) Escel. sa domnulu mitropolitu Mironu Romanulu a plecatu la Budapest'a luni in 8 Nov. Totu in dilele acestea purcesera si cátiva deputati spre a participa la lucrarile corpului legislativu, sau vorbindu mai exactu, fara a vende mitia in sacu, spre a fi martori la lucrarile ministriloru. Este adeca unu adeveru cunoscutu de totu publiculu, cá dintre cei 75 deputati alesi (?) din Transilvani'a, cu exceptiune de vreo 4—5 insi, ceilalti nu'si deschidu gurile niciodata, la nici-o cestiune din acelea nenumerate puse la ordinea dilei. Ce e dreptu, se si ducu dintre densii fôrte puțin la B.-Pest'a preste anu; cei mai multi siedu pe la casele lor, isi vedu de familii si afaceri si nu uita, cá la 1-a lunei se'si tramita quietanti'a pentru diurne; éra apoi fiindu cei mai multi gubernementali, se misca din locu numai candu le vine porunca telegrafica se alerge curendu la votu, că-ci cutare proiectu de lege, sau chiaru portofoiulu domniloru ministrii este in periculu.

Tergurile de tómma de pre la orasiele mai mari sunt considerate cá regulatorie ale pretiuriloru pentru lunile de érna. Tergulu dela Clusiu a esitu bunicelu; au fostu multe cerealii, legume, lemne de focu, cu pretiuri moderate, éra vitele scumpe. Tergulu dela Segisiór'a nu a prea indestulatu pe nimeni. Vite au fostu puțin, pretiuri exagerate, de aceea si cumparatorii s'au retrasu. Pe parechi'a de boi se cereau 340, pe cei mai frumosi pana la 550 fl., vaci dela 60 pana la 90 fl. una. Ómenii faceau mai multu téggu de schimbu, parechia mai buna pe alt'a mai usióra, cu ceva adaosu in bani, uneori si peru pe peru. Gránele au fostu scumpe, celu mai frumosu pana la 9 fl. 60 cr., papusioiulu eftinu.

Reactiunea germana in contra magiarismulu a petrunsu, dupa cum spune diariulu „Ellenzék“,

chiaru si pâna in Clusiu, unde elementulu ungu-rescu predominesce si unde aristocrati'a e reprezentata cá nicairi in Transilvani'a. Si totusi, cine ar crede! numitul diariu (Nr. 34) injura pe unu oficiru, din armata, cá-ci numesce pe tinerimea ungu-résca „magyarischer Hund“. Noue nu ne vine a crede unu lucru cá acesta; elu inse publicatu asia cum ilu vedemu, este si remane simptom'a estremei inversiunari provocate de cátra fanatici.

— (Sufla dintr'odata rece si caldu.) „Kelet“ (Orientulu) Nr. 259 din Clusiu se produce érași cu unu capo d'opera, de care póte se ésa numai dintr'o capatina de unguuru. In primulu seu in care se cërta cu nemtii, din caus'a limbei, aducëndu cá de exemplu si limb'a romanésca, are fruntea de feru cá se sustina, cá daca noi ne folosimu de limb'a nóstra nationala si nu de cea magiara, cu acésta violamu dreptulu magiariloru, prin urmare cá acestia aru trebui se o estermine pe a nóstra. Totu acolo, intr'o corespondentia dela Sibiu din 9 Nov. K—t infrunta pe romani, pentru-cá cu ocaziunea alegerei municipale din urma au tandalitu si nu s'au organizatu multu mai bine, dandu man'a cu unguirii (cum au facutu la Brasiovu), cá se scótiya pe sasi din síea.

Din espectoratiuni cá acestea se pare cá unguirii pe la Clusiu prindu muscele cu otietu. In casuri de acestea te irita stupiditatea acelora, carii tinu pe romani atátu de batuti la capu si hebeuci. Mai repetimu odata si ne vine se o dicemu si a sut'a óra, cá acesti publicisti magiari uita totu mai multu cá se afla in Europ'a, nu in Asi'a, cá lumea numera ani 1880 dela Chr. cá in fine principiulu nationalitatii a invinsu dejá si cá va remanea in veci victoriosu. Pecatu si érași pecatu de atâtea sbuciumaturi sterpe.

— (200,000 fl. defraudati.) Inainte cu trei ani diarele aflaseru numai de 100 mii fl., cari aru fi fostu subtrasi si dilapidati din fondurile colegiului reformatiloru dela Aiudu. In dilele trecute fu prinsu advocatul acelu institutu mare cu o defraudare noua de câteva mii, éra cu acea ocaziune diariulu „Ellenzék“ din Clusiu vrea se scia, cá dilapidarea din anii de curendu trecuti ajunsese la sum'a fórte considerabila de 200 mii fl. Fonduri controlate chiaru de cátra corpulu professoriloru, spoliata in modu atátu de hotiescu, este ori-si cum, o talharia din cele mai rare.

— (Alta defraudare fórte scandalo-sa.) Cassariulu societatiei juristiloru dela universitatea din Bud'a-Pest'a, anume Dionisiu Horváth, a tocatu mai multe mii fl. din fondulu acelora. Cercetarea curge.

Unu cutremuru de pamentu

din cele mai teribili, generale, care totuodata face epoca, s'a intemplatu Mercuri in 10 Novembre intre 7 si 8 demáneti'a, in mai multe tieri dintr'odata, éra poterea sa nimicítoria o manifesta mai multu decâtu ori-unde, in Croati'a si anume in capital'a Agramu (Zagrabi'a), unde pe la 7 óre 34 minute celu de antaiu cutremuru infricosiatu tinu cá 10 secunde, dupa care urmara alte doue mai puçinu violente, la 7 óre 40 m. si la 8 óre 28 m. Daunele cauzate sunt enorme. Vreo cincisute de case prefacute mai multu sau mai puçinu in ruine. Biserica cea mare catedrala arhiepiscopésca, cu alte trei biserici, palatulu arhiepiscopescu, sinagog'a, fabric'a de tutunu (tabacu) si alte edificie mari, parte s'au ruinatu de totu, parte au crepatu asia de tare, in cátu fiintia omenésca nu mai cutédia se intre in trensele. Se crede cá numai la catedrala daun'a trece preste 1/4 milionu. Multi ómeni au fostu raniti mai greu si mai usioru prin ruine; daca au remasu si morti, se va sci mai tardiu.

Totu in Croati'a a mai suferitu greu si cetatea Carolin'a (Karlstadt). Din Ungari'a se telegrafá dela Canij'a si Dombóvár despre cutremuru mai tare, din alte parti de mai usioru. S'a simtitu si in Budapest'a, in Vien'a ceva mai tare. Acestu cutremuru s'a intinsu dela Salonicu preste Alban'i'a, Dalmati'a, Croati'a, Ungari'a in curmezisiu pâna preste Vien'a. Sciri ulterio-re se astépta.

Muntele Vesuvu vóme érași focu de câteva dile; lav'a se reversa de vale in cantitati si distantie mari. Naturalistii voru aflá, daca eruptiunea Vesuvului stá si astadata in comunicatiune cu marele cutremuru.

Ungari'a.

Din 6 Novembre diet'a s'a deschisu éra, spre a'si continuá lucrariile; se pare inse cá totu numai

asia, precum o descrie br. Ludovicu Simonyi, deputatu si mai inainte ministru, in memorabil'a sa epistola de deunadi adressata colegiului seu de alegatori, de cátra care se desparte, dupace numera o multime de calamitati, greutati si pericole, de care suferé tier'a si poporulu, mai virtosu de candu domnesce Col. Tisza si partid'a sa, din care a esitu maioritarea actuala a parlamentulu. Br. Lud. Simonyi, acelu barbatu de statu eminentu care'si cunósce ómenii atátu de bine, intre alte imputari grele ce face guvernulu, ilu acusa mai virtosu din cauza, cá la alegerile din a. 1878 a exercitatu presiuni necalificabili asupra alegatoriloru si asia a scosu din urne maioritarea plasmuita dupa tipulu si asemenarea sa, care votédia ori-ce si ori cum i se pune de inainte. Nu numai press'a opozitiunei, ci chiaru si foile ministeriali se ocupa fórte seriusu de acea retragere brusca a baronulu Simonyi, carele pe langa ce s'a retrasu, apoi a si datu lumei se pricépa, cá in Ungari'a mai are viitoriu inca numai partid'a uniunei personale, sau chiaru cea kossuthiana, ce tinde la desbinare nu numai de cátra Austri'a, ci si de cátra dinasthia si se încérca se puna din nou in cursu ide'a confederatiunei danubiane, cu Romani'a, Bulgari'a, Serbi'a, precandu altii din contra voiescu confederatiune numai cu Romani'a si — cu Poloni'a, cá aparatória atátu contra pangermanismulu, cátu si a panslavismulu. (Vedi diariulu „Ellenzék“ din Clusiu.) Kossuthianii n'au gustu reu; este inse intrebarea, care ar fi gustulu altora. In totu casulu romanii voru face prea bine, cá proiecte de acestea se le crestedie pe bátiu, cá se nu le uite.

Diferentiele cu Croati'a se regulara intocma conformu dorintiei croatiloru.

Urgi'a din caus'a limbei germane merge crescëndu. Din partea germaniloru se iau neincetatu multime de repressalii nu numai contra limbei magiare, ci chiaru contra statulu, a comerçului si a industriei unguresci, spre a discreditá si degradá totu ce pórtá nume ungurescu. Ventu au semenatu fanaticii, orcane teribili voru secerá, éra de germani nici-odata nu voru scapá pe nici o cale si cu nici-unu ajutoriu de airea.

Romania.

— Bucuresci, 9 Nov. st. n. (Deschiderea sesiunei anuale a sântulu sinodu). Cuventulu cu care deschise Preasanti'a Sa domnulu Calnicu, mitropolitu primat alu bisericei din Romani'a si exarchu alu Plaiuriloru, sesiunea sinodulu, este de o valóre in totu respectulu istorica, si taia atátu de afundu nu numai in viéti'a religiósá, ci si de a dreptulu in cea nationala, in cátu elu merita cá coprinsulu se i se faca cunoscutu la totu sufletulu romanescu, pâna in cele mai ascunse cotituri ale tieriloru locuite de poporulu nostru. Acelu cuventu suna:

„Prea sântiti,

Deschidendu-se sesiunea de tómná a sf. sinodu, sunt prea fericitu a me aflá in mijloculu fratiei vóstre, si cá presiedinte alu acestui sacru corpu, a ve atrage luarea aminte asupra laboriosulu campu de activitate ce ne prestá, in interessulu sfintei nóstre biserice. Doue cestiuni mari avemu de resolvatu si care ar fi de doritu se se resolve in acésta sesiune: aceea a retiparirii cartiloru de servitiu Dumnedieescu cu caractere latine, si aceea a organizarii seminariloru, dupa cerintiele actuala ale timpulu si dupa inpregiurarile de façia ale bisericei.

La cele mai multe biserici lipsescu, in cea mai mare parte, cartile servirii de Dumnedieu: este de cea mai imperiósá trebuintia cá se preintempnamu acésta lipsa: dar a mai permite retiparirea unoru asemenea carti érași cu caractere straine, ar fi si in pagub'a nóstra nationala, si chiaru in detrimentulu bisericii; cá-ci astadi suntemu lipsiti mai in totulu de preoti, cantareti si citeti, cari se póta ceti curentu pe cartile vechi, si prin scóle nu se invétia nici-decum pe carti inprimite cu litere straine. Apoi, mai este fórte simtita astadi necesitatea de a se face si óre-cari mici corectiuni acestoru carti, macaru in privinti'a stilulu.

Despre cestiunea seminariloru, voiu dice numai atátu, cá fia-care dintre noi trebuie se se fia convinsu cá, in secolulu de lumini in care traimu, biserica singura a remasu indaretu, atátu cu unele institutiuni si forme care, dupa natur'a lor, potu fi susceptibile de óre-care modificari, fara a atinge intru nimicu fondulu, si mai alesu biserica a remasu indareptu cu clerulu ei. Preotimea are trebuintia de mai multa lumina, cá se póta raspunde datorieloru sale in mijloculu poporulu ce merge

repede cátra civilisare. Dar asemenea luminare este departe de a se potea capatá in seminariile nóstre actuala, si mai alesu in cele numai cu patru clase. Aicea candidatii de preoti nu capeta de cátu numai nisce notiuni din tóte, si le lipsesce cu totulu ceea ce este mai principalu, ceea ce este sufletulu institutiei divine a preotiei, studiulu sfintei scripturi. Veti recunósce, sunt siguru, prea sfintitiloru si iubiti frati intru Christosu, cá de nimica nu este mai strainu astadi preotulu, cá de sânt'a scriptura, dupa care datoresce a invetiá, mantui si fortificá pe altii. Se mai adaogemu apoi lips'a totala de educatie bisericesca, pe care candidatii de preotie n'o potu capetá de cátu in institute bisericesci, nu cá esteri, ci numai cá interni.

Din sesiunea trecuta, ati alesu comisiuni, care se se ocupe cu elaborarea de proiecte in ambele aceste doue privintie. Asemenea proiecte urmédia a fi discutate in acésta sesiune; se va face, credu acésta. Datori'a mea inse este a ve rogá cu stáruintia, cá se nu mai lasamu neresolvate aceste cestiuni, dela care, am curagiulu a o declará, aterna totu viitorulu sântei nóstre biserice.

Fia cá Domnulu Isusu Christosu se ne ajute, cá atátu aceste cestiuni, cátu si celelalte ce se voru presentá, se le resolvamu in folosulu si prosperarea sântei sale biserice.

Aminu!“

O alta scrisóre in adeveru romanésca a ilustrulu archipastoriu Calnicu, adressata cá respunsu datu onor. domnu Vas. Alexandrescu-Urechia professoru la universitate si membru alu academiei, se coprinde in escelentele Album macedo-romanu, publicatu totu sub auspiciile primatelu bisericei. Intre alte idei sublime din acea scrisóre este si aceea, unde mitropolitulu documentédia chiaru cu testulu sânteloru scripturi, cá suntemu obligati toti (si cu atátu mai multu clerulu) a ne vorbi, a scrie, a cultivá si apará limb'a nóstra materna si nationala; precum si a fi drepti cátra alte popóra, cu privire la cultivarea si folosirea limbei lor.

Daca nici manifestatiunile nationali de important'a si autoritatea acestora nu aru fi in stare se confunde indolenti'a unora, servilismulu altora, atunci esirea loru pe façia din sinulu natiunei, remane numai o cestiune de timpu.

Din tóte, corecturile in traductiunea cartiloru sacre, tiparirea lor cu caractere latine, séu vorbindu mai exactu, cu caracterele adoptate si usitate de secolu la tóte popórale care mergu in fruntea civilisatiunei, este pentru natiunea romanésca unu evenimentu din acelea ce vinu mai raru in viéti'a popóraloru. Daca acésta lucrare grea a clerulu va fi executata, precum nu este permis a ne indof, conformu legiloru adeveratei sciintie, atnci limb'a nóstra va fi inpinsa dintr'odata celu puçinu cu cincideci de ani inainte; voru amuti totuodata multi cãrpaci, mesteri-strica, cari astadi isi batu jocu de acésta limba frumósá, cá si cum nici nu aru fi romani, ci numai nisce venetici bastardi.

Susu se avemu ánimile!

— (Statistic'a cailoru ferate romane.) Dupace junctiunea cailoru ferate austro-ungu-resci cu ale Romaniei este restabilita la trei puncte Sucév'a-Iscani, Temisiu-Predealu, Orsirov'a-Verciorov'a, trebuie se ne interessamu mai de aprópe de activitatea lor. Despre cele romanesci aflamu in „Curierulu financiaru“:

Intinderea liniei cailoru ferate romane a fostu in 1879 de 921 chilometri cu 66 statiuni pentru persóne si mare iutiéla. Numerulu locomotiveloru in misióare s'a urcatu la 114; acela alu vagóneloru la 232 si alu vagóneloru de marfuri de 2354, cu 14 pluguri de zapada.

Venitulu totalu alu liniei a fostu de 17,557,287 lei, bani 92, din care 7,190,638,95 pentru caletori, bagaje si iutiéla mare; 10,304,739,71 mica iutiéla, si 71,909,26 venituri diverse. Venitulu chilometricu de trenu a fostu de 6,508.

Chieltuelile chilometrice curente au atinsu cifr'a de 1,357,591 si 4973 de trenu. Administrati'a centrala a absorbitu 584% din totalulu chieltueliloru, séu lei 784,075,14. Servitiulu comercialu 225% séu lei 303,046,39; exploatarea, tractiunea si servitiulu ateliereloru 48,53% séu lei 6,512,907,74 adeca 2,413 de trenu si chilometru; si priveghierea si administrati'a cu lei 43,38%, adeca 5,824,389,87, séu 2,158 de trenu si chilometru.

In class'a I au voiagiatu 48,321 caletori, producëndu lei 1,107,198,93, in II. 201,758 cu 2,387,507 lei, 97 bani si in III 480,335, cu 2,674,414,71; in totu au fostu 730,414 caletori, cu o distantia strabatuta de caletori de 8,047,002 chilometri.

Marfurile de iutiéla mare expediate au fostu de 18,536 tone, cele de iutiéla mica de 957,357, primele cu unu venitu de lei 706,666,08 lei si secundele de 10,304,739,71.

Trenuri accelerate amu avutu 1964; trenuri de caletori; 1695 trenuri mixte 3765, trenuri de marfuri 7028 si trenuri de lucru 2687, séu in totalu 17,139.

Marfurile care ocupa primul loc între acelea expediate cu calea ferată sunt cerealele, cu 378,660 tone în 1879, contra 235,506 în 1878; apoi lemnele de focu cu 72,298 tone; petrisiu, pamentu, cu 71,081 tone etc.*)

Triumfu ??

(Urmare.)

Dacă eu cu ocaziunea acésta am arătat poporului, că nu mai are nici-unu preotu nascutu și crescutu din sinulu acelei comune; că uniculu preotu, bunu preotu care-lu are, adeca: Joachim Munteanu, nu e nascutu din acea comuna, intr'atata este strainu, în cătu nu e crescutu, nu e tinutu pe la scóle cu spesele vre-unuia din comuna, ci altii din alta comuna l'au crescutu și l'au cultivatu și acelu poporu l'a luatu facutu gat'a; că în loculu repausatului preotu nu au nici-unu tineru nici-unu individu pregatitu din Gur'a-riului, și asia gurenii éra voru fi necessitati a recurge la individi straini, cultivati, crescuti și tinuti pe la scóle de altii; dacă am accentuat că acésta este o umilire și o scadere pentru o comuna că Gur'a-riului și din aceste motive am indemnatu pe poporu se'si dea copii la scóla, la invetiatura și mai superióra, óre unu asemenea indemn, o asemenea invetiatura se nu incapa în o cuventare funebrala, se insemnedie ea „a revoltá poporulu“ asupra parochului J. Munteanu, a-lu provocá la neascultare față de acelu preotu? se fia acésta o asia mare imprudentia din partea unui directoru seminarialu etc.? Dacă am indemnatu poporulu se fia intru ajutoriu fiului repausatului preotu, pentru-cá acela se nu'si intrerupa studiile gimnasiali, se se póta cultivá de ajunsu, pentru-cá la timpu se póta urmá în loculu repausatului lui tata, dupa dorintia acestuia; se insemnedie óre acésta: „finis sanctificat media“ și a provocá poporulu la neascultare față de eventualele mesuri consistoriali etc.?

Se lasamu pentru unu momentu, fãra de a concede, că nu partea citata mai susu din vorbirea mea, ci falsificatulu „Telegrafulu romanu“ este testulu și continutul celu adevratu alu partiei incriminate din acea cuventare funebrala; apoi óre chiaru și din coprinsulu acelu falsificatu potu-se deduce calumniile coprinse în „Telegrafulu romanu“ Nr. 112 notele 2, 3 și 4, precum și acea obrasnica infamia din Nr. 118. „Faptulu acesta alu d-sale (adeca alu meu) nu este celu de ántaiu și fãra parchia. Mai sunt casuri, în cari d-sa si-a uitatu de sine și de positi'a sa.“

Cine are urechi de auditu se audia, și ochi de vediatu se védia, cum unu preotu de eri de alaltaeri, cunósce, nu dicu simtiulu de reverintia, ci numai de buna cuviintia față de unu demnitaru bisericescu și servitoriu alu bisericeii de 35 de ani, față de unu fostu professoru alu lui, față de unu binefacatoriu alu lui din copilaria'i; cum unu jurnalulu redactatu éra de unu demnitaru bisericescu, protopresbiteru și asseroru consistorialu, unu jurnalulu, care apare în nemijlocit'a apropiere a supremei autoritati bisericesci, unu jurnalulu, care în lumea largã și privitu de organu bisericescu archidiecepsanulu, póte primí cu atãta usoritate și rea vointia și póte respandí în largulu publicu vorbe góle și calumnii reutatióse și dejositióse? — — —

Si dacă tocmai tóte acelea incriminari aru fi fostu curatu adeveru, precum nu au fostu și nu este nici unu singuru cuventu dintr'ensele, óre „Telegrafulu romanu“ este competent'a autoritate a judecã despre faptele mele bune séu rele, comise în oficiu? Óre nu am eu superioritatea mea bisericésca, carea este competentã și indreptatita a cercetã și a judecã faptele mele?

Dacă parochulu din Gur'a-riului Joachim Munteanu s'ar fi adresatu cãtra acea competentã autoritate bisericésca, acésta negresitu s'ar fi convinsu și ar fi convinsu și pe numitul parochu cã:

1. Eu nu am prevaricatu în parochi'a Gur'a-riului cu ocaziunea inmortentarei parochului Joanu Manta, și cã față de acelu parochu nici nu am potutu prevaricã, de óre-ce conformu principiulu adoptatu în biseric'a nóstra, elu nu avea nici-o jurisdictiune parochialã asupra colegulu seu parochu Joanu Manta, de órece parochulu parochului este numai episcopulu concernentu, séu delegatulu aceluia. În casulu de față, dupa prescrierea §-lui 9 din dispositiuni provisorie“ din 1873, unde se dice claru:

„Murindu unu parochu, pres. resp. v.-pres. comitetulu parochialu, indatã face aretare despre acésta protopresbiterulu tractuale, carele este detoriu séu a veni

insuși în persóna la inmortentarea parochului, séu a delegã unu preotu tractuale cã substitutu alu seu etc.“ în casulu de față dicu, parochulu competentu la mentionat'a inmortentare a fostu administratorulu protopresbiterale Moise Toma, carele singuru ar fi fostu în dreptu a reclamã de prevaricatiune asupra mea; darsã fiindu-cã acela, din cause cari eu nu am a le cercetã, éra respectivulu fiindu acum mortu, nu ne mai póte aratã, nici în persóna nu a venitu la acea inmortentare, nici pe altu preotu tractuale nu a delegatu cã se-lu substitue; desu numitul parochu J. Munteanu nu avea cuventu de a reclamã asupra mea, carele si eu cã si ceialalti siepte preoti, nu cu vreo jurisdictiune usurpata, ci numai si singuru dupa dorintia repausatulu preotu am participatu la inmortentarea lui.

Dacă eu dupa finitul ceremoniei funebrali am cerutu matricul'a mortiloru dela parochulu Joachim Munteanu și primindu-o acésta din manile aceluia, am introdusu casulu mortiei în acea matricula cu subscrierea mea, acésta o am facutu, pentru-cã acestu casu de mórte se nu remana neimmatriculatulu, sciindu cã parochulu Munteanu acésta nu o va face.

2. Cã eu nu am administratu averea bisericeii din Gur'a-riului, cu atãta mai puçinu unu fondu de 36,000 fl. pentru zidind'a biserica. Dacă astadi fondulu zidindei bisericeii din Gur'a-riului numera de 36,000 fl., apoi numai nesciintia séu reutatea nu va cunósce, cã acestu fondu nu a fostu, ci s'a facutu și tóta influintia carea o am esercitatu eu cã protopresbiteru la facerea și infintierea acestui fondu, a fostu și s'a coprinsu în cea mai stricta priveghiare și controlare, cã din banii pentru infintierea acestui fondu se nu se pérda nici-unu cruceriu; cã despre tóte venitele și erogatele aceluia în totu anulu se se puna ratiociniulu strictu și regulatu; cã, capitalele acestui fondu, ce creșceau din anu în anu, se nu se risipe și se nu se dea inprumutu la privati, ci se se puna, precum s'au si pusu, în cass'a de pastrare din Sibiu. Administratiunea acestui fondu până la anulu 1870 a fostu în manile preotiei și în ale asia numitiloru titori ai bisericeii; acestia au facutu contractu cu întreprindiatoriulu taierei padurei date de cãtra comun'a politica Gur'a-riului pentru zidirea bisericeii, éra dela 1870 încóce a fostu în man'a si sub griji'a comitetulu parochialu. Mai ántaiu aceia, dupa aceea acestia primeau lemnele în magazinu, puneau pazitori, statoreau și fixau pretiulu cu care se se vinda; vindeau lemnele și incassau banii, éra eu din anu în anu le luamu stricta socotela si le faceamu ratiociniulu totudeauna în presentia loru; éra dupa ce s'a gatatu padurea de taiatu, tóta griji'a și staruintia mea a fostu, cã se se incassadie interesele și dupa potiintia și capitalele elocate la privati, nu de mine, ci tocmai în contra vointiei și dispositiuniloru mele.

3. Cã este o adevrata și necualificabila arogantia din partea desu numitulu parochu Munteanu a afirmã, cã elu si numai elu m'ar fi silitu cã se dau ratiociniulu despre numitul fondu alu bisericeii. Elu nici cã ar fi potutu face acésta, din cauza cã elu numai la anulu 1877 a venitu în Gur'a-riului cã capelanu și numai la anulu 1878 s'a facutu parochu, éra infintierea desu numitulu capitalu s'a inceputu și continuatu dela anulu 1864 séu 1865, despre care ratiociniile din anu în anu facute au remasu totudeauna mai ántaiu în griji'a titoriloru, éra dupa aceea a comitetulu parochialu; apoi la anulu 1878 inca înainte de Septembrie, candu am depusu oficiulu protopresbiterale, ratiociniulu despre starea numitulu fondu, care până atunci creșcuse aprópe la 32,000 fl. și adeca:

1. Cass'a de pastrare	21,012 fl. 27 cr.
2. Capitalu la privati	6,772 „ 76 „
3. La comun'a politica Gura-riului	2,640 „ — „
4. 1 Obligat. de statu din 1860	500 „ — „
5. Interese restante	852 „ 76 „
6. Bani gat'a	— „ 88 „
Sum'a	31,778 fl. 67 cr.

l'am incredintiatu tocmai în manile desu numitulu parochu Munteanu, care ratiociniulu apoi în Octombrie 1878 înainte comitetulu parochiale sub presidiulu atunci în vieti'a aflatoriulu administratoru ppresbiterale Moise Toma, în fiinti'a de față a parochului Joachim Munteanu și în presentia mea, s'au censuratu de nou, s'au aflatu intru tóte corectu, libelele dela casele de pastrare din Sibiu, precum și obligatiunile private în cea mai perfecta ordine; dupa care tóte numitul administratoru ppresbiterale în numele seu și alu comitetulu si respective alu parochiei întregi, mi-a esprimat cele mai calduróse cuvinte de multiamita și recunoscintia pentru staruintele și nisuintele ce-am pusu la infintierea și aducerea acelu fondu în starea regulata și inbucuratóre în care se afla.

4. S'ar fi convinsu acea autoritate bisericésca, despre coprinsulu celu adevratu și autenticu alu vorbirei mele funebrali, și cã raportulu parochului Munteanu publicatu în „Telegrafulu romanu“ Nr. 112 ex 1879 a fostu numai unu falsificatu, éra notele 1, 2, 3 și 4 facute la acela, au fostu numai insulte și vetamari nedemne de caracterulu și de positiunea unui preotu.

Mi s'au facutu întrebãri, ba s'au auditu chiaru voci în foile publice din locu, cã cum eu cã preotu, am alergatu la tribunalulu civile în o afacere cu alte persóna de tagm'a preotiésca; cum nu am cautatu și nu am cerutu eu satisfactiune și cum nu s'a compus afacerea acésta la autoritatea competentã bisericésca?

La asemenea întrebãri vinu nu numai a respunde, dar a si documentã, cã eu tocmai asia am urmatu, precum au crediutu si acei întrebãtori, cã ar fi trebuitu se urmediu. Eu mai înainte de a pasi pe calea judecatóre civile, m'am adresatu cãtra autoritatea mea bisericésca, cãtra capulu și conducetoriulu afaceriloru bisericiceii nóstre archidiecepsane, cu urmatórea rogare:

(Urmédia plansórea adresata cãtra ordinariatu.)

Correspondentie particularie ale „Observatoriulu“.

— Siarosiu, 5 Novembre 1880.

Onorabila redactiune! Adunarea generalã a reuniunei femeiloru romane din Mediasiu și juru, s'a tinutu eri în 4 Nov. la Mediasiu. Siedinti'a s'a deschisu în numele on. d. presiedinta, prin m. o. dn. Stefanu Campeanu protopopulu Elisabethopolu, prin o cuventare, carea facindu o deosebitã impresiune, s'a primitu cu mare placere de cãtra întreg'a adunare.

Primulu obiectu a fostu raportulu comisiunii, carea dupa cum anuntiasemu în Nr. 41 alu „Observatoriulu“ din a. c., s'a fostu alesu de cãtra adunarea generalã precedentã, cã se staruiesca din respoteri a incassã interesele restante, a pune în ordine tóte obligatiunile, și alte cele ale reuniunei, carea apucase directiunea spre nimicire și degenerare. — Facundu-se o tacere profunda, o. dn. Romanu cã membru alu comisiunii incepe a ceti raportulu compus intr'unu stilu nobilu si placutu, cãtu a atrasu deosebit'a atentiune a totoror celoru de față. Din acelu raportu bine motivatu, și din scriptele alaturate s'a constatatu pe deplinu:

1. Cumcã comisiunea în contielegere cu presidiulu reuniunei, prin zelulu si staruintia devoltata, a salvatu reuniunea muribunda. Din acelu incidentu adunarea pe lângã o deosebitã recunoscintia, a votatu în unamitate d-lui Romanu o remuneratiune de 30 fl. v. a.

2. Din raportu s'a vediatu, cã comisiunea a incassatu din interese și capitaluri sum'a de 647 fl. 98 cr.; pe cei renitenti (numai trei) i'a inprocessuatu, éra obligatiunile s'au pusu tóte în ordinea prescria de lege, care la olalta cu sum'a efectiva de mai susu, dau reuniunei unu capitalu în suma de 2509 fl. 61 cr.

Dupa terminarea acestui raportu, se alege o comisiune, carea se revediede statulu casei, si banii adunati, pe lângã unu reversu, se se predea cassariulu.

A urmatu apoi o discussiune seriósa, dacsã acelu capitalu trebuie se se depuna în vreo casa de pastrare, séu se se constitue unu directoriu administrativu, carele se distribue inprumute la particulari, si mai departe. Resultatulu fu, cã banii reuniunei se se administredie si mai departe de ea insasi, incredintandu-se misiunea administrativa la patru barbati de incredere, cari sub propri'a loru responsabilitate voru avea de a elocã inprumute cu conditiunile urmatóre:

a) Sum'a cea mai mica ce se póte elocã, e de 50 fl. v. a., cea mai mare de 100 fl. v. a. cari se voru dá inprumutu pe lângã obligatiuni proviedute, pe lângã subscrisulu debitoriu, si cu doui giranti.

b) Preste 100 fl. se voru dá inprumutu numai pe hipoteca cu intabulare primo loco, éra interesele sunt a se platí anticipando pe 6 luni.

Dupa acestea urmandu inscrierea membrorulu noue, reuniunea a mai primitu în sinulu seu 6 membre, care au si depusu tax'a anualã de câte 1 fl. între acelea avemu placerea de a numerã si pe dómna Justin'a Greavu din Mercurea.

În fine m. o. dn. presiedinte ccrú în numele socii sale din cause grele familiari și pentru indepartarea loculu, cã d-n'a presiedinta a fi inlocuita prin alta rogarea inse a fostu respinsa si adunarea erumpandu intr'unu viu: Se traiesca! siedinti'a s'a inchisu.

Adunarea ar fi potutu fi si mai numerosã, dar indiferentismulu de pe aicea inca e destulu de mare, taese de membre ordinare abia din candu în candu mai pica cu câte 1 fl., darsã dupa proverbiulu „Gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo“, totusi se crede cã si acésta reuniune, de si mai tardiu isi va ajunge scopulu pentru care e destinata.

Dacă afacerile nóstre mai alesu în timpu de véra nu aru fi unu legionu, amu potea face unele notiie de mare importantia despre modul de vietuire datiunile si moralurile romaniloru de pe aicea, despre bisericile și scótele lor, chiaru și despre unii ministri bisericesci, cari nu voru a'si cunósce chiamarea, ci le mai place a petrece în „dulce fãriente.“

În fine cutediulu a aduce la cunoscintia, cã publiculu romanu ar dorí, cã on. red. se nu mai ia de locu vreo notiia din fóia „Tel. rom.“*)

Timpu pe aici e fórtu placutu, cerealele au fostu bunisóre, vinulu inse, precum în cantitate, asia si în calitate e inderetrulu celui din anulu trecut. Vinurile vechi se cauta, de celea noue inse nu intréba nimenea, ce e dreptu cã e si acru cãtu se póte. Starea sanetati e excelenta. — Eri, precum am intielesu ar fi arsu în Laslea aprópe de Sighisióru a vreo 40 familii. Ferésca bunulu Ddieu de asia ceva tocma pe timpu acesta.

S. V. Borza.

Sciiri diverse.

— (Unu distinsu professoru de musica din Brasiovu, d. Gh. Dima,) se afla

*) Se ne permita d-nulu corespondente a sterge lini'a intréga de 14 serii, care mai urmédia acilea. Fia prea incredintiatu d-sa si ori-cari altii, cã precum nu reflectasemu dela Novembre 1866 până în a. c. 1880 la nici unulu din nenumeratele atacuri personali venite de acolo, asia nu o vomu face nici de aci înainte. Darsã tocma pentru-cã ne apropiamu érași de unele evenimente epocali, dela care póte cã depende chiaru existenti'a întregi natiuni, éra o necesitate fatale, cã foculu ce ardea sub spudia aici pe locu în Sibiu, se sparga în flacari si se luminedie în periferii largi. Tóte incercãrile de a-lu stinge pe nesimtite, devenisera impossibili, mai virtosu dupace unii individi veniti inadinsu de airea, în locu se stinga, adoaega materiile explosive. Acésta urgia va mai tnea, se va manifestã si în alte forme, darsã inca se va curatí atmosfer'a moralã si natiunea isi va cunósce mai bine pe ómenii sei

Red. Obs.

*) 1 tonna (tóna) coprinde 20 ctrie séu 2240 punti (libra, pondo) de Angli'a si se aplicã până acum numai la incarcare de corabii. Not'a Red. Obs.

de câteva zile în capitală. D-sa are, ni se spune, intenția de-a da un concert, la care mai mulți artiști cunoscuți i-vor da bine-voitorul lor concurs. Valoarea și talentul muzical al d-lui Dima, recunoscute și apreciate în cercurile artistice de peste Carpați, i asigură mai dinainte un deplin succes. D. Dima este român; acesta pentru un artist, de sigur nu este un titlu mai mult artistic, dar nici poate fi un titlu mai puțin, alesu cându se află în capitala țării românești. Credem că, că d-sa va inspira și publicului nostru interesul ce a știut să se lăse asigură în cercurile artistice străine. (Romani'a libera.)

— (O Romana la conservatorul din Paris.) Suntem informați că d-n'a Lucretia Cuciucă a obținut cel mai strălucit succes, la examenul ce a depus pentru admitere în Conservatorul de muzică din Paris. Astfel între 120 concurenți ce au fost pentru 6 locuri vacante, d-sa este cea dantei admisă, cu cele mai frumoase elogiuri din partea întregului juriu examinator, avându ocaziunea a asculta și aprecia talentele muzicale ale acestei artiste române.

Nu ne-amu îndoit nici o dată de asemenea reușită. Felicităm dar cu plăcere pe d-n'a Cuciucă pentru laudabilul d-sale succes, și i urăm și pe viitoru aceeasi stăruință și plăcere pentru muzică, singura artă care destăpă spiritul omului și-l radica la nemurire. (Press'a.)

— (Adunarea generală a Societății literare din Bucovina.) Primim cu multă plăcere și bucuria următorii invitați: Nr. 53. Prea onorate domnule! Comitetul Societății pentru cultură și literatură română în Bucovina a decis, conformu cu §§. 13 și 20 p. 2 din statute, a se ține adunarea generală ordinară în Cernăuți, marți în 4/16 Noiembrie 1880 la 3 ore după amiază în localitatea Societății.

Subscrierile prezidinte, conchiemandu în puterea §. 17 adunarea generală pe numit'a d-ii, are onoarea de a ve face domniei vostre respectuoasă invitare, că se binevoiti a participa la această adunare.

Programul adunării va fi, precum următorul:

1. Raportul comitetului despre lucrările sale în anul 1879.
2. Raportul revisorilor despre cercetarea socotelorului anului 1879.
3. Raportul comitetului privitoriu la modificarea statutelor, anume a §. 14, p. 1, §. 16, al. 2, §. 17, al. 5 și 6, §. 18, al. 1 și 2, spre a se putea suplini prezidintele și vice-prezidintele la intemplant de absentia necesităta.
4. Incuviințarea bugetului Societății pe anul 1880.
5. „Nationalitatea unui popor,” discursu de I. Sbiara.
6. Propuneri eventuale, privitoare la interesele Societății.

7. Alegerea vice-prezidentului și a cinci membri ai comitetului pe trei ani, conformu §. 14, p. 1 și §. 18.

8. Alegerea comisiunii de trei membri spre cercetarea socotelorului anului 1880, conformu §. 14, p. 6.

Cernăuți, 18/30 Octombrie 1880.

Prezidinte: Secretariulu:
G. Hurmuzachi. Mironu M. Calinescu.

— (Album macedo-romanu.) Eri au ajuns și aici exemplarie la W. Krafft (S. Filtsch). Pretul 4 fl. v. a. Are formatu folio, multe ilustrațiuni. Pentru scurtimea timpului ne rezervam a i face în altu nr. recesiunea ce o merita cu totu dreptulu.

„ALBIN'A“ institutu de creditu și de economii in Sibiu

acorda împrumuturi **numai cu 6 1/2% interese la anu** pe chartie de valoare ungurești, austriace și românești, pe aur și argintu, pe **propriele sale scrisuri fonciari**, cum și pe scrisurile fonciari ale altor institute de creditu hipotecariu.

Sibiu, 12 Noiembrie 1880.

(45) 1—2

Directiunea.

Pentru cei ce patimescu de pieptu și plumani.

Wilhelm's
Allopu de plante Schneeberg
alu lui
Franciscu Wilhelm, farmacistu in
Neunkirchen (Austria de josu.)

In decursu de 25 ani s'au probatu a fi de cea mai mare forta vindecătoare și usurătoare pentru morburile organelor de respirațiune, pentru catarale gutleului și alu bronhiilor, tuse spasmodica, ragsiela, multe alte suferințe ale gutului și ale plumanilor.

Förte de recomandat este acestu suc că preservativu pe timpuri negurose și aspre.

Fiindu de unu gustu placutu, elu este folositu pentru copii și o necesitate pentru omieni cari suferu de plumani; era pentru cantareți și oratori in contra vocei inflorate, seu chiaru in contra ragsiielei, elu este unu mijlocu nedispensabilu. — Numeroase ateste probesa cele afirmate mai susu.

Se afla de vendiare in sticle à 1 fl. 25 cr. in Sibiu la d-nii Fried. Thallmayer și I. E. Misselbacher sen.

Onoratu publicu se cere totdeauna specialu Wilhelm's Allopu de plante Schneeberg, fiindu-că acesta se produce singuru numai de mine, și de örece fabricatele puse la vendiare sub firm'a Julius Bittner Allopu de plante Schneeberg, sunt nisce imitațiuni nedemne, asupra caroru atragu deosebit'a atentiune a publiculu cumperatoriulu.

(2) 22—25

„ALBIN'A“ Institutu de creditu și de economii. Publicatiune

in sensulu articolulu de lege XXXVI din anulu 1876 §. 29.

1. Sum'a scrisurilor fonciari puse in circulațiune și inca netrase la sorti face, cu diu'a de 31 Octombrie 1880 fl. **165,800** in valuta austriaca.

2. Pretensiunile institutulu de împrumuturi hipotecari, e care servescu de coperirea acestor scrisuri fonciarie, sunt de fl. **165,817.17** in valuta austriaca.

3. Valoarea hipotecelor luate de basa la susunimitele împrumuturi hipotecarie, e de fl. **893,560.61** val. austr.

4. In sensulu §. 97 din statute, fondulu specialu pentru asigurarea scrisurilor fonciari este de fl. **214,758.82** v. a.; acesta este indusu in contu separatu și este plassatu in escomptu de schimburi și in efecte publice.

Sibiu, in 1 Noiembrie 1880.

(43) 2—2

Directiunea.

(41) 6—24

Numai odata

se ofere ocaziune asia de favorabila, de a procura unu orologiu escelentu, cu **jumetate pretulu.**

DESFACEERE grandioasa.

Raporturile politice, care s'au ivitu in intregu continentulu Europei, n'au lasatu neatinsa si Elvetia. Consecenti'a a fostu emigrarea lucratorilor in masse, care a periclitatu existenti'a fabricelor. Si fabric'a reprezentata de noi, care e cea dintalu si cea mai insemnata fabrica de orolage, a inchisu de o cam data fabricarea sa, incredintiandu-ne pe noi cu vendierea fabricatorulu sale. Aceste asia numitele **orolage-de-buzunariu-Washington**, sunt cele mai bune de pe lume, sunt forte elgant gravurate si in frumsetiate si lucrate dupa sistem'a americana.

Tote orolagele sunt repassate (examinate) pe secunda si garantam pentru fiecare 5 ani.

Că dovada a garantiei sigure și a solidității celei mai severe, ne obligam prin acesta în publicu, că suntem gata a reprimi și schimba fiecare orologiu, ce nu convine.

1000 remontoire de buzunariu, fara cheie de intorsu la tórta, cu mantala de cristalu, regulate cu acurateti'a estrordinara pe secunda; afara de acesta aurite prin electrogalvanismu nou, dinpreuna cu lantii si medalionu etc., pretulu de mai inainte fl. 25, acum numai fl. 10.20 de unulu.

1000 ancore esemplarie de lescu din nicol-argintu, pe 15 rubinuri cu cadranuri in emailu, aretatoru de secunde, sticla lata de cristalu, mai inainte cu fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unulu, tote repassate pe secunda.

1000 orolage-cilindre in frumsetiate in capsula de nicol-argintu, cu sticla lata de cristalu, pe 8 rubinuri forte finu repassate, dinpreuna cu lantii, medalionu si cutie de catifea, mai inainte fl. 15, acum numai fl. 5.60 unulu.

1000 orolage ancore de argintu veritabilu de 13 loti, probatu de oficiulu monetariu c. r. pe 18 rubinuri, afara de acesta aurite prin electricitate, forte finu regulate. Orolagele au costatu mai inainte fl. 27 acum numai fl. 11.40 unulu.

1000 orolage remontoire-Washington de buzunariu, din argintu greu si veritabilu de 13 loti, probatu de oficiulu c. r. de punctare, pe langa garantia severa, repassate pe secunda, cu mecanismu de nicol-argintu, incatu orolagele aceste n'au nici candu lipsa de reparatura. Orolagele aceste au costatu mai inainte fl. 35 si astadi se capeta cu pretulu fabulosu de estinu numai cu fl. 16. Afara de acesta langa fiecare orologiu se da gratuitu unu lantiu, medalionu si cutie de catifea.

1000 orolage pentru domne, de aur veritabilu, cu 10 rubinuri, mai inainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.

1000 orolage remontoire de aur veritabilu pentru domni sau domne, mai inainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 orolage de parete cu incuadratura de emailulu celu mai finu si cu mecanismu de sunatu, mai inainte cu 6 acum cu fl. 3.75 unulu repassatu.

650 orolage desteptatore, cu aparatu de larma, forte finu regulate, aplicabile si ca orolage pe masa de scrisu, mai inainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 pendule cu lucru forte finu de sculptura in casulii inalte gotice de lemn, de intorsu in fiecare a opt'a di, regulate finu pe secunda, forte frumoase si imposante; de örece unu astfelu de orologiu si in 20 de ani mai are pretiu indoiu, se nu lipsesca astfelu de orologiu din nici o familia, mai cu sama pentru ca astfelu de piesa de cabinetu este decoru in fiecare locuinta. Orolagele aceste costau mai inainte fl. 35, acum numai fabulosulu pretiu exceptionalu de estinu de fl. 15.75 unulu.

Comandandu cine-va orolage pendule, are se adauge si o arvuna.

Adress'a:

Desfacere de orolage

Fabriciei de orolage Fromm.
Vien'a, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Editoru și redactoru responsabilu: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**

Auditi, vedeti și mirati-ve!

Marfurile de argintu Britania, primite dela o massa concursuala a unei mari Fabrici de argintu Britania, devenite falita, se dau cu ori ce pretiu, sau mai bine disu gratuitu.

Trimitiendu fl. 7. — in bani gata sau cu rambursa ori cine primesce următoarele 50 obiecte cu a patra parte din valoarea reala, si adeca:

Bucati	Obiecte	Preț
6	Cutite de masa escelente, manunchiu de argintu Britania, cu cutitari adeverat englesesci	3.75
6	Furcutie de cele mai fine, argintu Britania, dintr'o bucata.	—
6	Linguri de mancare de argintu Britania, grele si massive.	—
12	Linguritie de cafea de argintu Britania, de cea mai buna calitate.	—
6	sustitoare de cutite de argintu Britania, de cea mai buna calitate.	—
1	lingura mare de lapte de argintu Britania, massiva	—
1	lingura mare de supa de argintu Britania, grea.	—
9	Tave de prezentatu, ciselate forte finu.	—
2	sfnice de masa de salonu Britania pline de efectu.	—
1	corfa de pane massiva de argintu Britania.	—

Tote 50 obiecte sunt fabricate din celu mai finu și celu mai solidu argintu Britania, care este uniculu metalu ce ce exista pe lume, care in veci remane albu și nu se poate deosebi de argintulu adevratu nici dupa o folosire de 30 ani; pentru acesta garantiada.

Afara de aceste mai sunt:

18	cutite, furcutie și linguri de argintu Britania, câte 6 bucati tote 18 la olalta fl. 3.75.	3.75
6	linguri mici de cafea de argintu Britania, mai inainte cu fl. 3.— acum numai cu fl. —.60	—
1	lingura de supa	1.—
1	lingura de lapte	1.50
6	tave	1.50
6	sustitoare de cutite	1.50
1	cutie de zacharu	1.20
1	pareche sfnice mai mari de	2.— si fl. 3.—
1	clopotielu de masa de argintu Britania mai inainte cu fl. 4.— acum numai cu fl. 1.60	1.60
1	paharu de oua	—
1	pipernitia si salacitia	—
1	Carafine pentru otietu si oleiu, de argintu Britania mai numai fl. 3.50 si fl. 4.50	—
1	uncalta de focu grea de pusu pe masa, mai inainte fl. 3.— acum numai cu fl. —.95.	—

Cane de cafea și tea à fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zacharu à cr. 35, 50, 80, fl. 1; cutii de zacharu à 2.80; presaratoriu de zacharu à cr. 25, 40, 75, 90, fl. 1; carafine de otietu și oleiu à fl. 2, 4; cutii de untu à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4.— inca si alti articuli nenumerati.

Că dovada, că anuciulu meu

nu este insielatoria,

(40) 6—24

me deobligu prin acesta in publicu, daca marfa nu convine, a o rentorce: fara nici o greutate. Indreptu la epistolele de multiamita ce mi-au venit, si pe cari imi voi permite ale publica successivu. — Cine dorese deci a primi pe banii sei o marfa buna si solida si nu lapedatura, se se adressedie numai către

A. Fraiss,
Vien'a, Rothenthurmstrasse 9, vis-a-vis de palatulu arhiepiscopescu.